

ТЕМАТИЧНИЙ НАПРЯМ

Кримінальне право, кримінологія, кримінально-виконавче право

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ТОРГІВЛЮ ЛЮДЬМИ

Андрішин Тетяна Володимирівна,

курсант 2-го курсу

Прикарпатського факультету

(м. Івано-Франківськ)

Національної академії внутрішніх справ

Проблема торгівлі людьми вважається рабством 21-го століття. Його часто називають також «рабством наших днів», оскільки люди за всяку ціну бажають уникнути важких умов життя, вирушаючи за кордон в пошуках кращої долі. У результаті чого, багато хто потрапляє у важкі ситуації, стає жертвами безжалісної фізичної й моральної експлуатації, змушені виконувати важку, неоплачувану роботу вище своїх сил, а також зазнає побиття, погроз і принижень. В будь-якому випадку людина розглядається лише як знаряддя або інструмент.

Проблему протидії торгівлі людьми детально розглядають такі іноземні науковці, а саме: А. Аронович, Г. Тойсманн, Е. Тюрюканова. Її висвітлено також у матеріалах міжнародних наукових семінарів, методичних посібниках державних інституцій і міжнародних організацій ОБСЄ, МОП тощо.

Мета статті полягає в дослідженні особливостей кримінально-правової кваліфікації торгівлі людьми за кримінальним законодавством України.

На сьогодні проблема боротьби з торгівлею людьми (особливо жінками) стала надзвичайно актуальною для нашої держави. Україна, як і більшість країн Центрально-Східної Європи, вже має досить тривалий сумний досвід втрати значної кількості жінок і дівчат, вивезених з її території за кордон, де вони стають жертвами різноманітних форм експлуатації, найпоширенішою з яких є примушення до заняття проституцією. Найчастіше країнами призначення для жінок з України є Туреччина, Греція, Кіпр, Італія, Югославія, Боснія і Герцеговина, Угорщина, Чехія, Хорватія, Німеччина, Об'єднані Арабські Емірати, Китай і Нідерланди.

Нині єдиною статтею, що передбачає покарання за кримінальні правопорушення – торгівлю людьми – або іншу незаконну угоду щодо людини, є стаття 149 КК України.

Відповідно до національного кримінального законодавства, цей злочин, згідно з ч. 1 ст. 149 КК України, являє собою вербування, переміщення, переховування, передачу або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману, шантажу чи вразливого стану особи [1].

Об'єктом торгівлі людьми законодавець вважає свободу (волю), честь або гідність особи [2, с. 13].

Обов'язковою ознакою складу злочину, передбаченого ст. 149 КК України, є предмет злочину. Предметом цього злочину є людина. Ні труп людини, ні її органи (тканини) не є предметом зазначеного злочину. Тому намагання вчинити діяння, передбачені ст. 149 КК України, стосовно мертвої людини може бути кваліфіковано лише як замах на торгівлю людьми (у разі неусвідомлення винними особами того, що людина, яка є предметом угоди, померла). Учинення жінкою будь-яких незаконних угод щодо своєї ненародженої дитини під час вагітності не утворює складу закінченого злочину та може кваліфікуватися лише як замах на торгівлю людьми [2, с. 20].

Об'єктивна сторона складу злочину є чи не найважливішим для практичної діяльності елементом складу злочину. Шляхом дослідження об'єктивної сторони робиться висновок про зміст інших елементів складу злочину, а будь-який висновок у кримінальній справі може бути здійснений виключно за матеріальними слідами, які залишає після себе злочин у реальній дійсності. У правозастосовній практиці працівниками правоохоронних органів передусім установлюється об'єктивна сторона складу злочину [3, с. 116].

Певні складнощі виникають під час вирішення питання щодо учасників – суб'єктів складу злочину, передбаченого ст. 149 КК України. Ідеться про те, купівля-продаж людини можлива тільки між вербувальником та особою, яка буде здійснювати експлуатацію, або може мати місце торгівля людьми й між іншими суб'єктами, оскільки в багатьох випадках суди стикаються з тим, що в кримінальних правопорушеннях був відсутній покупець [2, с. 28]. У такому випадку, коли вербувальник у подальшому сам здійснює експлуатацію потерпілої особи, кримінальна відповідальність не виключається та повинна наставати за ст. 149 КК України за вербування, переміщення, передачу, переховування, одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням одного зі способів впливу.

Отже, норма ст. 149 КК України потребує вдосконалення, оскільки вона не дає повноцінного розуміння кримінального явища, яке являє собою торгівлю людьми. Торгівля людьми – це неприпустиме суспільне явище, якому необхідно рішуче протидіяти. Протидія цьому явищу вимагає вироблення ефективних методів як на державних, так і на міжнародних рівнях. Тому потрібно провести впровадження норм міжнародного права до законодавства України. Саме це дасть

змогу більш раціонально застосовувати чинне законодавство для протидії торгівлі людьми.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Никифоряк Л.П., Орлеан А.М. Аналіз судової практики з питань застосування законодавства України щодо протидії торгівлі людьми. Київ: Фенікс, 2018. 88с. URL: http://iom.org.ua/sites/default/files/analysis_of_judicial_practice.pdf.
3. Україна як країна призначення для торгівлі людьми. Матеріали для практичного використання працівниками прикордонної служби, правоохоронних органів та суддями / М.О. Васильєва, В.В. Касько, А.М. Орлеан, О.В. Пустова. Київ: Фенікс, 2012. 120 с. URL: http://iom.org.ua/sites/default/files/krayina_pryzn4_layout_1.pdf.

ПРО ПОВТОРНІСТЬ ЗЛОЧИНІВ ЯК ВИДУ МНОЖИННОСТІ

Гуцуляк Микола Ярославович,
доцент кафедри кримінально-правових
дисциплін та ОРД
Прикарпатського факультету
(м. Івано-Франківськ)
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Лакіза Анастасія Анатоліївна,
курсант 403 навчальної групи
Прикарпатського факультету
(м. Івано-Франківськ)
Національної академії внутрішніх справ

Більшість труднощів, з якими стикаються правоохоронні органи та суди під час кримінально-правової кваліфікації, зокрема кваліфікації повторності злочинів, викликані недосконалістю і суперечністю чинного законодавства. Скажімо, між нормами, які визначають поняття «повторність злочинів», «сукупність злочинів» та «рецидив злочинів», виникли певні колізії. Як наслідок, ні в науці кримінального